ਚੁੰਥੁਰਾਮ

ਬਨਾਮ

ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਰਾਜ

(2011 ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 1392)

29 ਅਕਤੂਬਰ, 2020

[ਸੰਜੇ ਕਿਸ਼ਨ ਕੌਲ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਮੁਰਾਰੀ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ੀਕੇਸ਼ ਰਾਏ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਪੀਨਲ ਕੋਡ, 1860 ਐੱਸ. 302/34 ਕਤਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪੀੜਤ-ਮ੍ਰਿਤਕ ਬਾਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਪਿੰਡ ਵਾਪਸ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਸਾਥੀ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੇ ਉਸ 'ਤੇ ਕੁਹਾੜੀ ਅਤੇ ਡੰਡੇ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੀੜਤ ਦੀ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਹੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ। ਦੋਵਾਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-4 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਹ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਦੂਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਛਾਣ ਸਕਿਆ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਸਹਿ-ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ. , ਫੜੇ ਗਏ: ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਮਲੇ ਦੇ ਕਥਿਤ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਵਿਚ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ 'ਤੇ ਖੂਨ ਦੇ ਧੱਬੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਨਿਸ਼ਾਨ ਨਹੀਂ ਦੇਖੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ - ਹਥਿਆਰਾਂ ਨੂੰ ਰਸਾਇਣਕ ਜਾਂਚ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਸਾਇਣਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀਆਂ 'ਤੇ ਖੂਨ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਲਈ, ਪਰ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਸਾਇਣਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕੇਸ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਨਾਲ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਚ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਕੋਈ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਕੋਈ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਰਸਾਇਣਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ - ਹੋਰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਸਬੂਤ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਹਿ-ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੀ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਕਮੀਜ਼ ਨੂੰ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਦੂਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਅਨੁਮਾਨ ਕੱਢਣਾ ਹੋਵੇਗਾ - ਇੱਕ ਹੋਰ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਸੀ ਪੁਲਿਸ ਟੈਸਟ ਆਈਡੈਂਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਪਰੇਡ ਦੌਰਾਨ ਵੀ, ਟੀਆਈਪੀ ਦੇ ਪਹਿਚਾਨ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਤਿੰਨ ਲੁੰਗੀਆਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਗਵਾਹ ਦੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਬੰਧਤ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਪਛਾਣ ਲਈ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਲੁੰਗੀ ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਪੀ.ਡਬਲਿਊ-3- ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਟੀ.ਆਈ.ਪੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। - ਅੱਗੇ, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-3 ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਸੰਗਤਤਾ ਸੀ, ਉਸਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਲੁੰਗੀ ਲਾਸ਼ ਤੋਂ 10-12 ਕਦਮਾਂ ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਮਿਲੀ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਪਾਟ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਲੁੰਗੀ ਲਾਸ਼ ਤੋਂ 150 ਫੁੱਟ ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ - ਜਿਵੇਂ ਕਿ. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਪੀਡਬਲਯੂ-4 ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉਸਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਸਦੀ ਨਜ਼ਰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਪੈਰਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਸੀ - ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਹਨੇਰਾ ਅਤੇ ਬੱਦਲ ਛਾਏ ਹੋਏ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦਿਨ ਮੀਂਹ ਪੈ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਸਨੇ

ਪੀੜਤ ਦੇ ਰੋਣ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ। 200 ਗਜ਼ ਤੋਂ ਮਦਦ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕਿ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ-2 ਜੋ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਤੋਂ 54 ਗਜ਼ ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਸੀ, ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸੁਣਿਆ, ਇਸ ਨਾਲ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ-4 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ - ਇਹ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ-4 ਦੇ ਗੈਰ-ਕੁਦਰਤੀ ਵਿਵਹਾਰ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਥੇ ਗਵਾਹ ਜਾਣਦੇ ਸਨ। ਪੀੜਤ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਪਰਿਵਾਰ - ਪੀਡਬਲਯੂ-4 ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਫਿਰ ਵੀ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਚੁੱਪ ਰਹੇ - ਉਸਦੀ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਿਆ ਅਤੇ ਆਚਰਣ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਆਮ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਿਆ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ ਜੋ ਮ੍ਰਿਤਕ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਨੇ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਲਈ ਕੇਸ ਬਾਹਰ - ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ

ਫੜੇ ਗਏ: 1. ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਮਲੇ ਦੇ ਕਥਿਤ ਹਥਿਆਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁੱਖ ਸਬੂਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ, ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲੇਖਾਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਵਿਚ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀਆਂ 'ਤੇ ਖੂਨ ਦੇ ਧੱਬੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਨਿਸ਼ਾਨ ਨਹੀਂ ਦੇਖੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨੂੰ ਰਸਾਇਣਕ ਜਾਂਚ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀਆਂ 'ਤੇ ਖੂਨ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਲਈ ਰਸਾਇਣਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਪਰ ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਨਾਲ ਕਥਿਤ ਰਸਾਇਣਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਕੋਈ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦੇਵੇਗਾ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰਸਾਇਣਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। [ਪੈਰਾ 8.1][1076-ਐੱਫ-ਐੱਚ; 1077- ਏ]

2. ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਕਮੀਜ਼ ਲਈ ਸੰਬੰਧਿਤ ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਸਬੂਤ (ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ) ਨੂੰ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਦੂਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਅਨੁਮਾਨ ਕੱਢਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। [ਪੈਰਾ 8.2][1077-ਏ-ਬੀ]

3. ਟੈਸਟ ਪਛਾਣ ਪਰੇਡ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਵਿੱਚ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਦੀ ਅਗਲੀ ਜਾਂਚ ਹੋਵੇਗੀ। ਇੱਥੇ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਖਾਮੀ ਅਭਿਆਸ ਦੌਰਾਨ ਪੁਲੀਸ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਪਛਾਣਾਂ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸੰਚਾਰ ਜਾਂਚ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਪਛਾਣਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 162 ਦੀ ਪਾਬੰਦੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। [ਪੈਰਾ 10][1077-ਈ]

4. ਅਗਲੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨੁਕਸ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿ ਟੀਆਈਪੀ ਦੇ ਪਹਿਚਾਨ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਤਿੰਨ ਲੁੰਗੀਆਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਗਵਾਹ ਦੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ, ਪੀਡਬਲਯੂ-3 ਅਨੁਸਾਰ ਸਬੰਧਤ ਗਵਾਹ

ਨੂੰ ਪਛਾਣ ਲਈ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਲੁੰਗੀ ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ, ਟੀ.ਆਈ.ਪੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ। [ਪੈਰਾ 11][1077-ਐੱਫ]

5. ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮੌਕੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਲੁੰਗੀ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੀਡਬਲਯੂ-3 ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਸੰਗਤੀਆਂ ਪਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਪੀਡਬਲਯੂ-3 ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਲਾਸ਼ ਤੋਂ 10-12 ਕਦਮ ਦੂਰ ਲੁੰਗੀ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਪਾਟ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਲੁੰਗੀ ਸਰੀਰ ਤੋਂ 150 ਫੁੱਟ ਦੀ ਦੂਰੀ ਤੋਂ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪਲਾਸਟਿਕ ਦੇ ਬੈਗ ਵਿੱਚ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਦਾ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ-3 ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੀ ਲੁੰਗੀ ਪਹਿਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਭਰ ਕੀਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੋਵੇਗਾ। [ਪੈਰਾ 12][1077-ਜੀ; 1077-ਏ-ਬੀ]

6. ਹੁਣ, ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ-4 ਨੂੰ ਘਟਨਾ ਦੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਗਵਾਹ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ-4 ਨੇ ਮਾੜੀ ਨਜ਼ਰ ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਗਵਾਹ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਪੈਰਾਂ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਦੇ ਅਯੋਗ ਹੈ। ਗਵਾਹ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਟਾਮਟਾ ਬਾਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਨਿਕਲਿਆ ਤਾਂ ਹਨੇਰਾ ਅਤੇ ਬੱਦਲ ਛਾਏ ਹੋਏ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦਿਨ ਮੀਂਹ ਪੈ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਸ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਹਮਲੇ ਦੌਰਾਨ ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਨੂੰ ਮਦਦ ਲਈ ਚੀਕਦੇ ਸੁਣਿਆ ਹੈ। ਰਿਕਾਰਡ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਰੋਣ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣੀ ਤਾਂ ਪੀਡਬਲਯੂ-4 200 ਗਜ਼ ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਜੋ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਸਿਰਫ 54 ਗਜ਼ ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਸੀ ਅਤੇ ਪੀੜਤ ਦੀ ਰੋਣ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਸੁਣਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ, ਨੇ ਕਦੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸੁਣਿਆ। ਇਹ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ-4 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਹੀਂ ਬਣਾਵੇਗਾ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਗਵਾਹ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਨਜ਼ਰ ਅਤੇ ਸੁਣਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਕਾਰਨ। [ਪੈਰਾ 13][1078-ਸੀ-ਈ]

7. ਅੱਗੇ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ-4 ਦੇ ਗੈਰ-ਕੁਦਰਤੀ ਚਾਲ-ਚਲਣ ਲਈ ਕੁਝ ਜਾਂਚ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ। ਇੱਥੇ ਗਵਾਹ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਸੀ, ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੀੜਤ 'ਤੇ ਘਾਤਕ ਹਮਲਾ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਫਿਰ ਵੀ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਚੁੱਪ ਰਿਹਾ। ਜੇਕਰ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ-4 ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਹਮਲੇ ਦੇ ਗਵਾਹ ਹੋਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ, ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਿਆ ਅਤੇ ਆਚਰਣ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਆਮ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਿਆ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ ਜੋ ਮ੍ਰਿਤਕ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਉਸਦੀ ਗਵਾਹੀ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 14][1078-ਐੱਫ; 1079-ਸੀ- ਡੀ]

ਮੁਸ਼ੀਰ ਖਾਨ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ (2010) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 748: [2010] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 119; ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (NCT ਆਫ ਦਿੱਲੀ) (2020) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਐਸ.ਸੀ. 826 - 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

ਰਾਮਕਿਸ਼ਨ ਮਿਥਨਲਾਲ ਸ਼ਰਮਾ ਬਨਾਮ ਬੰਬੇ ਦੀ ਸਟੇਟ [1955] 1 ਐਸਸੀਆਰ 903 - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

<u>ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ</u>

[2010] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 119 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ 9 ਲਈ

[1955] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 903 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ 10 ਲਈ

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2011 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1392।

2002 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 513 ਵਿੱਚ ਬਿਲਾਸਪੁਰ ਸਥਿਤ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 15.02.2008 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਯਸ਼ਰਾਜ ਸਿੰਘ ਦਿਓੜਾ, ਸ. ਸੋਨਲ ਮਾਸ਼ੰਕਰ, ਸ. ਸ਼ਿਵਾਂਗੀ ਦੱਖਣੀ, ਸ. ਨਿਸ਼ਾਂਤ ਪਾਟਿਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ. ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ.

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹਰੀਸ਼ੀਕੇਸ਼ ਰਾਏ, ਜੇ.

1. ਵਰਤਮਾਨ ਅਪੀਲ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 15.2.2008 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰ. 513/2002 ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਕ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪਹੁੰਚੇ ਸਿੱਟੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। , ਸੈਸ਼ਨ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 149/2001 ਵਿੱਚ ਜਸ਼ਪੁਰਨਗਰ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, "ਟਰਾਇਲ ਕੋਰਟ" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ)। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਸਹਿ ਦੋਸ਼ੀ ਜਗਨ ਰਾਮ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ, 1860 ਦੀ ਧਾਰਾ 302/34 (ਸੰਖੇਪ "ਆਈਪੀਸੀ") ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਅਤੇ 500/- ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ। ਧਾਰਾ 201/34 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਅਤੇ 500/- ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਹਿ ਦੋਸ਼ੀ ਜਗਨ ਰਾਮ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

2. ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 14.6.2001 ਨੂੰ ਰਾਤ 1900 ਵਜੇ ਜਦੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਲਕਸ਼ਮਣ ਤਮਟਾ ਬਾਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਪੰਡਰੀਪਾਣੀ ਪਿੰਡ ਵਾਪਸ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਚੁੰਥੂਰਾਮ ਅਤੇ ਸਹਿ ਦੋਸ਼ੀ ਜਗਨ ਰਾਮ ਨੇ ਕੁਹਾੜੀ ਅਤੇ ਡੰਡੇ ਨਾਲ ਉਸ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਲਕਸ਼ਮਣ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਸਥਾਨ. ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪਿਤਾ ਮਹਿਤੋਰਾਮ (ਪੀਡਬਲਯੂ 1) ਵੱਲੋਂ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਸ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਰਾਤ ਨੂੰ ਤਮਟਾ ਬਾਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਘਰ ਨਹੀਂ ਪਰਤਿਆ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਪੋਤੇ ਸੰਤਰਾਮ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਚੁੰਥੂਰਾਮ ਅਤੇ ਜਗਨਰਾਮ ਨੇ ਲਕਸ਼ਮਣ ਦਾ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਲਾਸ਼ ਨੂੰ ਇੱਕ ਟੋਏ ਵਿੱਚ ਛੁਪਾ ਦਿੱਤਾ। ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਦੇਖਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਪਈ ਸੀ। ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ

ਮੁਲਜ਼ਮ ਅਤੇ ਪੀੜਤ ਦਰਮਿਆਨ ਜ਼ਮੀਨੀ ਝਗੜੇ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਲਕਸ਼ਮਣ ਉੱਤੇ ਦੋ ਸਹਿ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਭਰਾ ਸਿਲਧਰ ਦੇ ਕਤਲ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸੇ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਕਾਰਨ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਲਕਸ਼ਮਣ ਦਾ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਸੀ।

3. ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਦੋਸ਼ ਆਇਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸੱਤ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ। ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 313 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚ ਬੇਕਸੂਰ ਹੋਣ ਅਤੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਝੂਠਾ ਫਸਾਉਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ।

4. ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ 'ਤੇ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਅਤੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਦੋਵਾਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ।

5. ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਭਗਤ ਰਾਮ (ਪੀਡਬਲਯੂ -4) ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਹ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਦੂਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਛਾਣ ਸਕਿਆ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਚੁੰਥੂਰਾਮ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਦੀ ਇਸ ਗਵਾਹੀ 'ਤੇ ਸਹਿ ਦੋਸ਼ੀ ਜਗਨ ਰਾਮ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਭਗਤ ਰਾਮ (ਪੀਡਬਲਯੂ-4) ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਚੁੰਥੂਰਾਮ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਹੋਰ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

6. ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਸ਼੍ਰੀ ਯਸ਼ਰਾਜ ਸਿੰਘ ਦਿਓੜਾ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਐਮੀਕਸ ਕਿਊਰੀ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ। ਵਿਦਵਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਦਰਦ ਭਰਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਘਰੋਂ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮਾਨ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। . ਫਿਲਿਮ ਸਾਈ (ਪੀਡਬਲਯੂ-3) ਦੁਆਰਾ ਲੁੰਗੀ ਦੀ ਅਖੌਤੀ ਪਛਾਣ, ਜਿਸਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਚੁੰਥੂਰਾਮ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦਾ ਅਧਾਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸ਼੍ਰੀ ਦਿਓੜਾ ਦੁਆਰਾ ਅਗਲੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਕਲੌਤੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਭਗਤ ਰਾਮ (ਪੀਡਬਲਯੂ-4) ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਨਜ਼ਰ (ਦੋ ਫੁੱਟ ਦੀ ਦੂਰੀ ਤੋਂ ਕੁਝ ਵੀ ਵੇਖਣ ਦੀ ਅਸਮਰੱਥਾ) ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਸੁਣਨ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਕੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰੀ ਸੀ। ਇੱਕ ਬੱਦਲਵਾਈ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ. ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਅਨੁਸਾਰ ਪਿਛਲੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਝਗੜੇ ਕਾਰਨ ਕਤਲ ਦਾ ਕੋਈ ਸਿੱਧਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਕਤ ਝਗੜਾ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਦੋ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੱਲ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿਲਧਰ ਦਾ ਕਤਲ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਕਤ ਵਿਵਾਦ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ। ਦੋ ਦੋਸ਼ੀਆਂ 'ਤੇ ਲੱਗੀਆਂ ਸਾਧਾਰਨ ਸੱਟਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸਦਿਆਂ, ਸ਼੍ਰੀ ਦਿਓੜਾ ਨੇ ਡਾਕਟਰ ਪੀ ਸੁਥਾਰੂ ਦੇ (ਪੀਡਬਲਯੂ-7) ਸਬੂਤ ਪੜ੍ਹੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਵਿਚ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਚੁੰਥੂਰਾਮ 'ਤੇ ਸਾਧਾਰਨ ਸੱਟਾਂ ਕੰਡੇਦਾਰ ਬੂਟੇ ਕਾਰਨ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

7. ਆਪਣੀ ਵਾਰੀ ਵਿੱਚ, ਸ਼੍ਰੀ ਨਿਸ਼ਾਂਤ ਪਾਟਿਲ, ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਵਿਵਾਦ ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਲਕਸ਼ਮਣ ਉੱਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਭਰਾ ਸਿਲਧਰ ਦੇ ਕਤਲ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ। ਅਪਰਾਧ. ਫਿਰ ਰਾਜ ਦੇ ਵਕੀਲ ਹਮਲੇ ਦੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸਥਾਨ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਪਾਟਿਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਭਗਤ ਰਾਮ (ਪੀਡਬਲਯੂ-4) ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਚੀਕ ਸੁਣੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਚੁੰਥੂਰਾਮ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਹਮਲਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦੇਖਿਆ, ਜੋ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੂਤ

ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਵਜ਼ਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਰਾਜ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਇਰਾਦੇ ਦੇ ਅਨੁਮਾਨ, ਕਤਲ ਦੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਅਤੇ ਲੇਖ, ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਬੰਧਤ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਆਪਣਾ ਬੋਝ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਚਰਚਾ ਅਤੇ ਸਿੱਟਾ

8.1 ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਮਲੇ ਦੇ ਕਥਿਤ ਹਥਿਆਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁੱਖ ਸਬੂਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ, ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲੇਖ ਕਦੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਜੁੜੇ ਸਨ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਲਈ ਸੀਐਚਸੀ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਸੀਐਚਸੀ ਦੇ ਡਾਕਟਰ (ਪੀਡਬਲਯੂ-7) ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਜੋ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਕਾਰਨ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਆਪਣੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਵਿੱਚ, ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀਆਂ 'ਤੇ ਖੂਨ ਦੇ ਧੱਬੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਨਿਸ਼ਾਨ ਨਹੀਂ ਦੇਖੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨੂੰ ਰਸਾਇਣਕ ਜਾਂਚ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀਆਂ 'ਤੇ ਖੂਨ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਲਈ ਰਸਾਇਣਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਪਰ ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਨਾਲ ਕਥਿਤ ਰਸਾਇਣਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਕੋਈ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦੇਵੇਗਾ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰਸਾਇਣਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ।

8.2 ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਕਮੀਜ਼ ਲਈ ਸੰਬੰਧਿਤ ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਸਬੂਤ (ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ ਜਗਨ ਰਾਮ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ) ਨੂੰ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਦੂਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਅਨੁਮਾਨ ਕੱਢਣਾ ਹੋਵੇਗਾ।

9. ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਚੁੰਥੂਰਾਮ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਟੈਸਟ ਪਛਾਣ ਪਰੇਡ ਅਤੇ ਫਿਲਿਮ ਸਾਈ (ਪੀਡਬਲਯੂ -3) ਦੀ ਗਵਾਹੀ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਟੈਸਟ ਪਛਾਣ ਸਬੂਤ ਸਬੂਤ ਦਾ ਠੋਸ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਹੀ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੁਸ਼ੀਰ ਖਾਨ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਅਨੁਪਾਤ ਦਾ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪਵੇਗਾ, ਜਿੱਥੇ ਜਸਟਿਸ ਏ.ਕੇ. ਗਾਂਗੁਲੀ, ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਲਈ ਲਿਖਦੇ ਹੋਏ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ:

"24. ਇਹ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਛਾਣ ਪਰੀਖਣ ਠੋਸ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਟੈਸਟ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਇਹ ਭਰੋਸਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਸਹੀ ਲੀਹਾਂ 'ਤੇ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ।

10. ਟੈਸਟ ਪਛਾਣ ਪਰੇਡ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਵਿੱਚ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਦੀ ਅਗਲੀ ਜਾਂਚ ਹੋਵੇਗੀ। ਇੱਥੇ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਖਾਮੀ ਅਭਿਆਸ ਦੌਰਾਨ ਪੁਲੀਸ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਪਛਾਣਾਂ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ,

ਤਾਂ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸੰਚਾਰ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਪਛਾਣਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 162 ਦੀ ਪਾਬੰਦੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਦੇਖੋ ਰਾਮਕਿਸ਼ਨ ਮਿਥਨਲਾਲ ਸ਼ਰਮਾ ਬਨਾਮ ਬੰਬੇ ਸਟੇਟ)[2]

11. ਅਗਲੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨੁਕਸ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿ ਟੀਆਈਪੀ ਦੇ ਪਹਿਚਾਨ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਤਿੰਨ ਲੁੰਗੀਆਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਗਵਾਹ ਫਿਲਿਮ ਸਾਈ (ਪੀਡਬਲਯੂ -3) ਦੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ ਸਬੰਧਤ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਪਛਾਣ ਲਈ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਲੁੰਗੀ ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ, ਟੀ.ਆਈ.ਪੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ।

12. ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮੌਕੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਲੁੰਗੀ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੀਡਬਲਯੂ-3 ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਸੰਗਤੀਆਂ ਪਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਪੀਡਬਲਯੂ-3 ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਲਾਸ਼ ਤੋਂ 10-12 ਕਦਮ ਦੂਰ ਲੁੰਗੀ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਪਾਟ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਲੁੰਗੀ ਸਰੀਰ ਤੋਂ 150 ਫੁੱਟ ਦੀ ਦੂਰੀ ਤੋਂ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪਲਾਸਟਿਕ ਦੇ ਬੈਗ ਵਿੱਚ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਦਾ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਫਿਲਿਮ ਸਾਈ (ਪੀਡਬਲਯੂ-3) ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਿਸਾਨ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੁੰਗੀ ਪਹਿਨਦੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਚੁੰਥੂਰਾਮ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਵੱਖਰਾ ਕਾਰਕ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਸਿਵਾਏ ਇੱਕ ਅਸਪਸ਼ਟ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਈ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਲੁੰਗੀ ਪਹਿਨੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸਲਈ ਇਹ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

13. ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਭਗਤ ਰਾਮ (ਪੀਡਬਲਯੂ-4) ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਹੁਣ ਛਾਣਬੀਣ ਕਰੇਗੀ। ਉਸ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ ਜਗਨ ਰਾਮ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਚੁੰਥੂਰਾਮ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੱਖਰੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ, ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਤਾਜ ਖਾਨ (ਪੀਡਬਲਯੂ 2) ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਭਗਤ ਰਾਮ (ਪੀ.ਡਬਲਿਊ-4) ਨੂੰ ਘਟਨਾ ਦੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ

---

1 (2010) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 748

2 (1955) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 903

ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਗਵਾਹ ਭਗਤ ਰਾਮ ਨੇ ਕਬੂਲ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਗਵਾਹ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਪੈਰਾਂ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਗਵਾਹ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਟਾਮਟਾ ਬਾਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਨਿਕਲਿਆ ਤਾਂ ਹਨੇਰਾ ਅਤੇ ਬੱਦਲ ਛਾਏ ਹੋਏ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦਿਨ ਮੀਂਹ ਪੈ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਸ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਹਮਲੇ ਦੌਰਾਨ ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਨੂੰ ਮਦਦ ਲਈ ਚੀਕਦੇ ਸੁਣਿਆ ਹੈ। ਰਿਕਾਰਡ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ4 200 ਗਜ਼ ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਰੋਣ ਦੀ ਆਵਾਜ਼

ਸੁਣੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਤਾਜ ਖਾਨ (ਪੀਡਬਲਯੂ -2) ਜੋ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਸਿਰਫ 54 ਗਜ਼ ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਸੀ ਅਤੇ ਪੀੜਤ ਦੀ ਰੋਣ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਸੁਣਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਨੇ ਕਦੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸੁਣਿਆ। ਇਹ ਭਗਤ ਰਾਮ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਦੇਵੇਗਾ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਗਵਾਹ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਨਜ਼ਰ ਅਤੇ ਸੁਣਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਕਾਰਨ।

14. ਅੱਗੇ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ4 ਦੇ ਗੈਰ-ਕੁਦਰਤੀ ਆਚਰਣ ਨੂੰ ਕੁਝ ਪੜਤਾਲ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ। ਗਵਾਹ ਭਗਤ ਰਾਮ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਚੰਥੂਰਾਮ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਲਕਸ਼ਮਣ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਦੇ ਦੇਖਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨ ਜਾਂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਪੱਖੀ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਿਆ। ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਆਚਰਣ ਮਨੁੱਖੀ ਸੁਭਾਅ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ। ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਐਨਸੀਟੀ ਆਫ਼ ਦਿੱਲੀ) ਵਿੱਚ, ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ, ਜਸਟਿਸ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਮੁਰਾਰੀ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਬਾਰੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਢੁਕਵੀਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ:-

"32. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-1 ਦੀ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਗਵਾਹੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਕਤਲ ਦੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੋਵੇਂ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.- ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। 1 ਅਤੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਸਮਕਾਲੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਨ ਤੋਂ ਝਿਜਕ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਵਿਚ 17 ਅਸੰਭਵਤਾਵਾਂ ਹਨ ਅਤੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦਾ ਆਚਰਣ ਮਨੁੱਖੀ ਸੁਭਾਅ ਦੇ ਆਮ ਕੋਰਸ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦੇ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਸੇਲਵਾਰਾਜ ਬਨਾਮ ਦ ਸਟੇਟ ਆਫ਼ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਵਿੱਚ ਇਸਤਗਾਸਾ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਸੰਭਵ ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਦੋ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਮਨੁੱਖੀ ਸੁਭਾਅ ਦੇ ਸਮਕਾਲੀ ਖੋਜਾਂ ਦੇ ਆਮ ਕੋਰਸ ਦੇ ਅਸੰਗਤ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ"

ਇੱਥੇ ਗਵਾਹ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਸੀ, ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੀੜਤ 'ਤੇ ਘਾਤਕ ਹਮਲਾ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਫਿਰ ਵੀ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਚੁੱਪ ਰਿਹਾ। ਜੇਕਰ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ4 ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਹਮਲੇ ਦੇ ਗਵਾਹ ਹੋਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ, ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਿਆ ਅਤੇ ਆਚਰਣ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਆਮ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਿਆ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ ਜੋ ਮ੍ਰਿਤਕ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

---

3 2020 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਐਸ.ਸੀ. 826

15. ਮਨੋਰਥ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ, ਜ਼ਮੀਨੀ ਝਗੜੇ ਦਾ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਹ ਮਹਤੋਰਾਮ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ-1 (ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪਿਤਾ) ਦੁਆਰਾ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਿਲਧਰ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਉਦੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਕਤ ਜ਼ਮੀਨੀ ਵਿਵਾਦ ਅਜੇ ਵੀ ਲੰਬਿਤ ਸੀ। ਜੇ ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਕੋਈ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਅਤੇ ਤਤਕਾਲੀ ਮਨੋਰਥ

ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ, ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋਵੇਗਾ।

16. ਅਸੀਂ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਵੀ ਦੁਹਰਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਇਹ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕਿਸੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਦੋ ਵਿਚਾਰ ਸੰਭਵ ਹਨ, ਇਕ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਸਰਾ ਉਸ ਦੀ ਬੇਕਸੂਰਤਾ ਵੱਲ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਜ਼ਰੀਆ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

17. ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਸਮਝ ਅਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ 'ਤੇ ਮੁੜ ਚਰਚਾ ਦੇ ਨਾਲ, ਸਾਡੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਲਈ ਇੱਕ ਕੇਸ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਅੰਕਿਤ ਗਿਆਨ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Pallav

PALLAV THAKUR ADVOCATE